



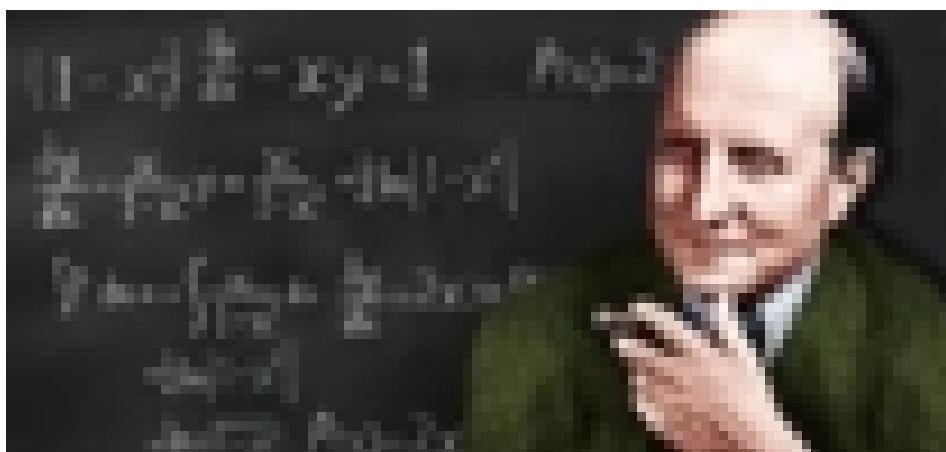
Επιτροπή Ερευνών research.upatras.gr

Αποτίμηση

Προγράμματος «Κ. Καραθεοδωρή 2009»

για την Ενίσχυση Βασικής Έρευνας

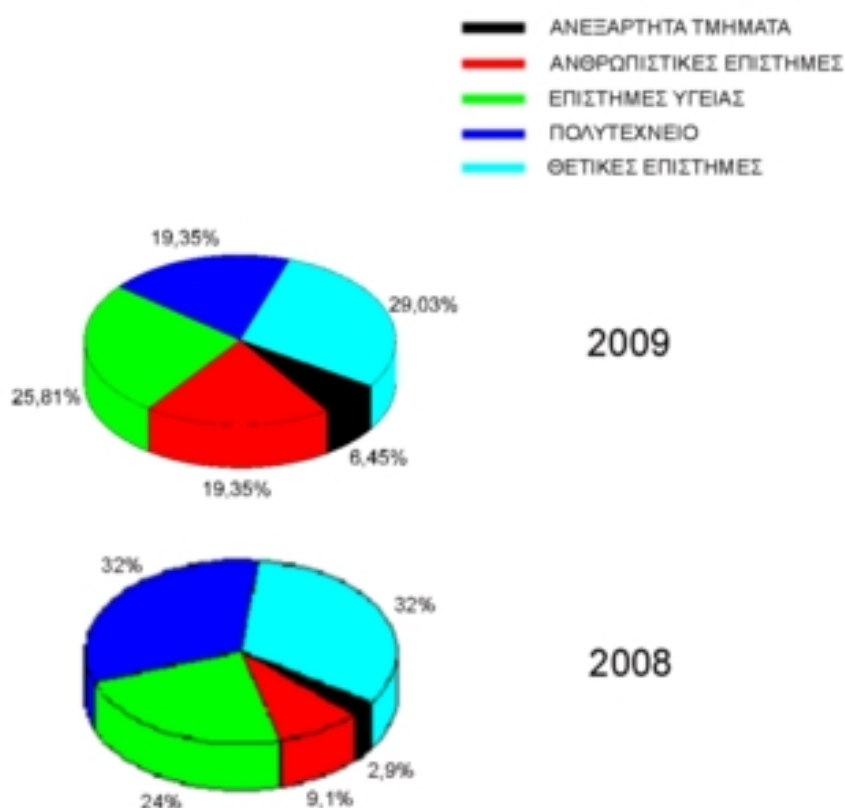
Περίοδος Υλοποίησης 2010 - 2013



Δεκέμβριος 2014

Πανεπιστήμιο Πατρών
Πρόγραμμα Βασικής Έρευνας “Κ. Καραθεοδωρή”
Προκήρυξη 2009

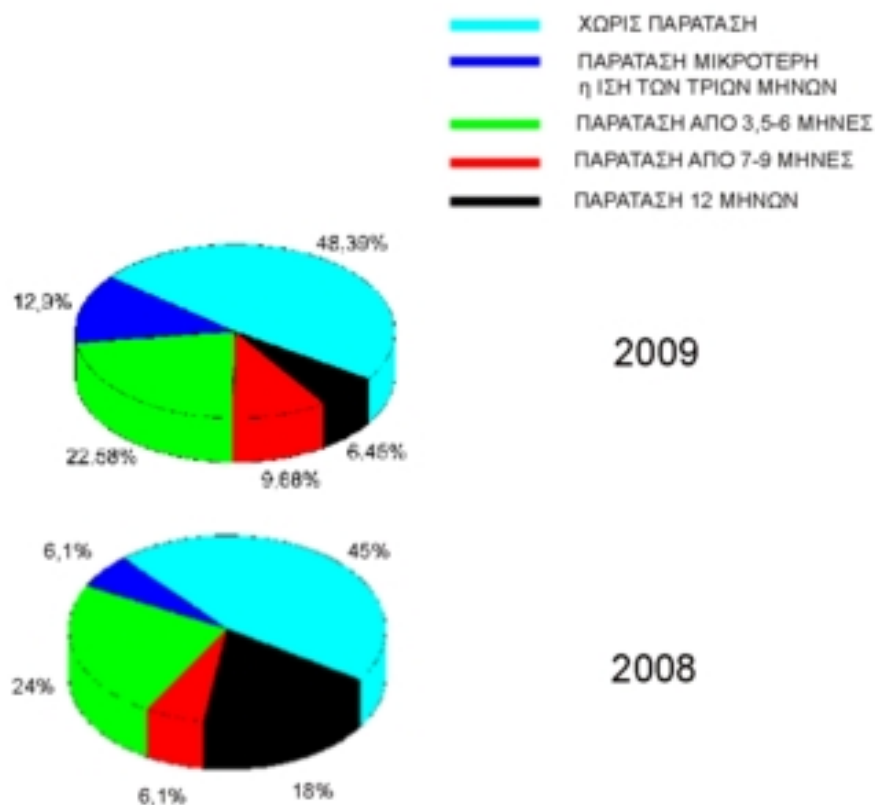
Η Εκπαίδευση και η Έρευνα αποτελούν τους κύριους πυλώνες, στους οποίους στηρίζεται η λειτουργία του Δημόσιου Πανεπιστημίου. Το Πανεπιστήμιο Πατρών υλοποιεί από το 1998 το πρόγραμμα “Κ. Καραθεοδωρή”, ως έναν από τους τρόπους ενίσχυσης της Βασικής Έρευνας. Σε αυτή τη προσπάθεια, έχει διαθέσει όλα αυτά τα χρόνια περίπου 10 Μ€. Στο πλαίσιο του προγράμματος «Καραθεοδωρή-2009» προκηρύχθηκαν 31 έργα τριετούς διάρκειας, συνολικής δαπάνης 1.023.000,00 €. Η κατανομή των εγκριθέντων έργων στις Σχολές και τα Ανεξάρτητα Τμήματα φαίνεται στην **Εικόνα 1**.



Εικόνα 1. Κατανομή των εγκριθέντων έργων στις Σχολές και τα Ανεξάρτητα Τμήματα. Για χάρη σύγκρισης, η αντίστοιχη κατανομή του Προγράμματος Καραθεοδωρή-2008 δίνεται στο κάτω μέρος της εικόνας.

Είναι φανερό, ότι τα Τμήματα των Ανθρωπιστικών Επιστημών αύξησαν σημαντικά τη συμμετοχή τους στο Πρόγραμμα «Κ. Καραθεοδωρή» κατά την προκήρυξη του έτους 2009, γεγονός που μπορεί να ερμηνευθεί από την έλλειψη άλλων πηγών χρηματοδότησης στο πεδίο αυτό επιστημών και την αλλαγή του συστήματος αξιολόγησης των προτάσεων. Ως γενική ημερομηνία έναρξης των έργων είχε ορισθεί η 01-02-2010 και ως ημερομηνία λήξης η 30-01-2013. Λόγω παράτασης της λήξης ορισμένων έργων (**Εικόνα 2**), η Ημερίδα παρουσίασης των αποτελεσμάτων του Προγράμματος «Κ. Καραθεοδωρή-2009» έγινε στις 07-10-2014.

Είναι, όμως, φανερό από την Εικόνα 3, ότι ο αριθμός των υποέργων που παρατάθηκαν πέραν των 7 μηνών μειώθηκε αισθητά, ως αποτέλεσμα της αυστηρότητας και των κριτηρίων με τα οποία αντιμετώπισε η Επιτροπή «Καραθεοδωρή» και η Επιτροπή Ερευνών σχετικά αιτήματα.

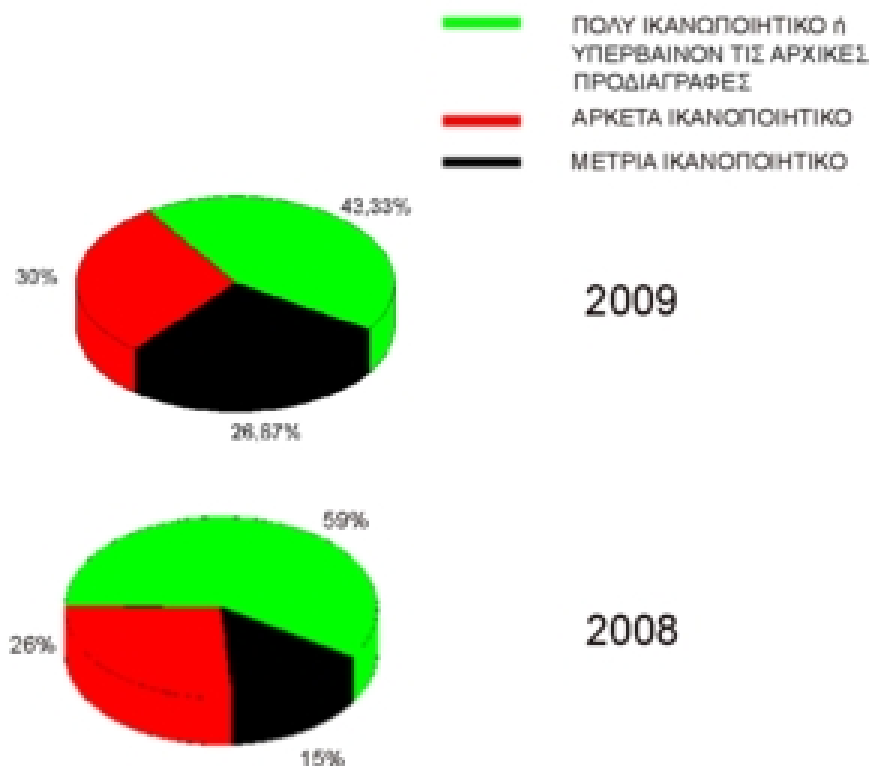


Εικόνα 2. Παράταση της λήξης των έργων, πέραν της επίσημης ημερομηνίας λήξης του προγράμματος «Κ. Καραθεοδωρή-2009».

Τα στοιχεία για την αποτίμηση του Προγράμματος «Κ. Καραθεοδωρή-2009» συλλέχθηκαν από την αξιολόγηση των Ενδιάμεσων και Τελικών Εκθέσεων που υπέβαλαν οι Επιστημονικοί Υπεύθυνοι, καθώς και από τις παρουσιάσεις στην εν λόγω Ημερίδα.

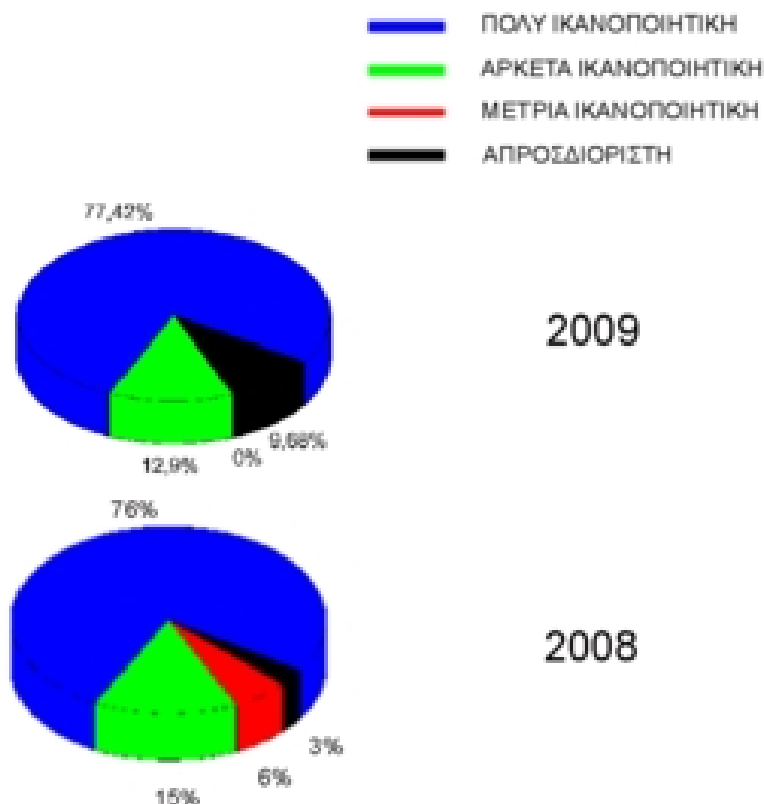
1. Αξιολόγηση του ερευνητικού αποτελέσματος

Τα έργα, σε ποσοστό 63,3%, ολοκλήρωσαν το φυσικό τους αντικείμενο, ενώ μερικά υπερέβησαν τους αρχικά προβλεπόμενους στόχους, χωρίς επιβάρυνση του οικονομικού προϋπολογισμού τους. Όπως φαίνεται στην **Εικόνα 3**, το επιστημονικό έργο που εκπονήθηκε στο πλαίσιο κάθε υποέργου μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητικό.



Εικόνα 3. Ποιότητα και ποσότητα του εκπονηθέντος έργου.

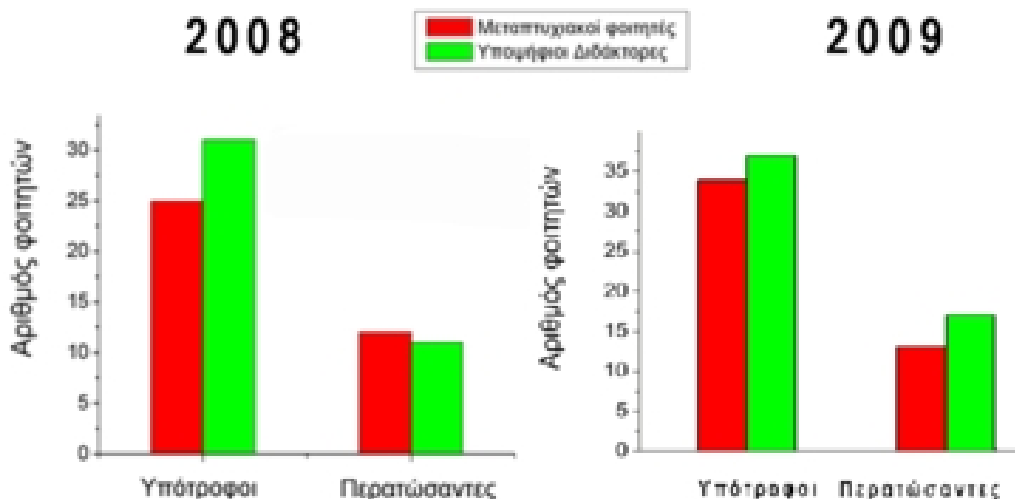
Αν και φαίνεται ότι το Πρόγραμμα «Κ. Καραθεοδωρή-2009) υπολείπεται σε επιτυχία εκείνου του 2008, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι κρίθηκε με μεγαλύτερη αυστηρότητα (δημοσιεύσεις, ΜΔΕ και Διδακτορικές Διατριβές χωρίς ευχαριστίες προς το Πρόγραμμα δεν ελήφθησαν υπόψη). Ο βαθμός συνάφειας του εκπονηθέντος έργου με το φυσικό αντικείμενο του κάθε υποέργου (**Εικόνα 4**) διατηρήθηκε σε ικανοποιητικά επίπεδα. Η τελική Έκθεση ενός υποέργου δεν κατατέθηκε, ενώ η ποιότητα της τελικής Έκθεσης δύο άλλων υποέργων ήταν μέτρια, ώστε να μην επιτρέπει την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων.



Εικόνα 4. Συνάφεια του εκπονηθέντος έργου με το φυσικό αντικείμενο του υποέργου.

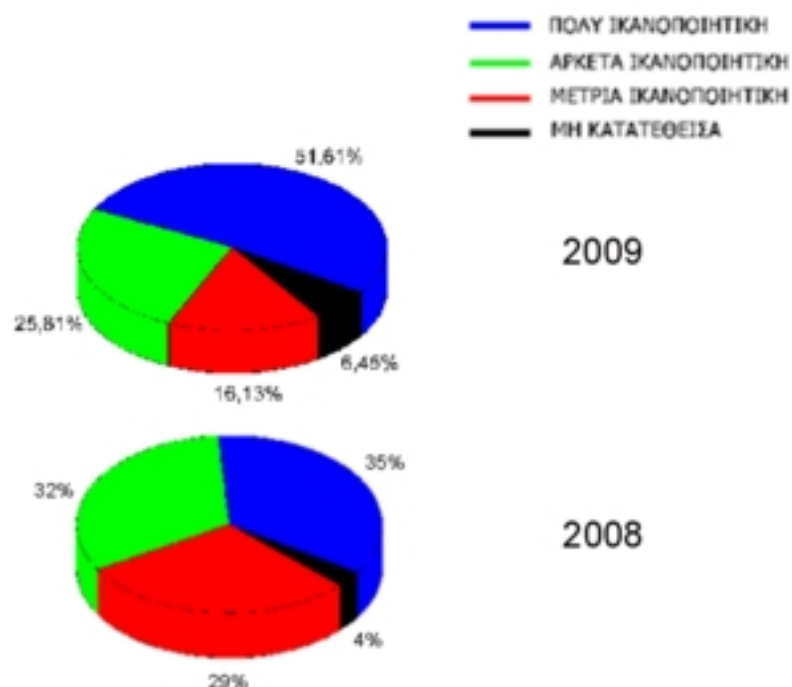
Στο πρόγραμμα συμμετείχαν 34 μεταπτυχιακοί φοιτητές και 37 υποψήφιοι διδάκτορες. Από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές, 13 περάτωσαν τις σπουδές τους (απονομή Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης), ενώ 17 από τους υποψηφίους διδάκτορες ολοκλήρωσαν τη Διδακτορική Διατριβή τους (**Εικόνα 5**). Συγκριτικά δεν φαίνεται να έχει αλλάξει η συμμετοχή των υποτρόφων στο Πρόγραμμα «Καραθεοδωρή» με εκείνη του 2008. Παρατηρείται μόνον μία μικρή βελτίωση στο ποσοστό των υποτρόφων που ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους ή την εκπόνηση της διδακτορικής τους διατριβής. Τονίζεται όμως, ότι σε ορισμένες περιπτώσεις η ιδιότητα του Επιστημονικού Υπευθύνου δεν συνέπιπτε με την ιδιότητα του Επιβλέποντα Καθηγητή. Επίσης ορισμένες Μεταπτυχιακές Διπλωματικές Εργασίες είχαν αντικείμενο που δεν συνέπιπτε με τους στόχους του υποέργου. Σε άλλες περιπτώσεις απασχολήθηκαν προπτυχιακοί φοιτητές για την ολοκλήρωση του έργου. Τα στοιχεία αυτά μπορεί να υποκρύπτουν διαδικασίες που εκφυλίζουν τους στόχους του Προγράμματος και τα οποία πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη σε μελλοντικές προκηρύξεις, ειδικά όταν η Επιτροπή Ερευνών εγκρίνει την ερευνητική ομάδα εκτέλεσης του υποέργου. Επίσης, δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί αποδεκτή η συμμετοχή φοιτητών στο Πρόγραμμα και ακόμη περισσότερο η αμοιβή τους από το Πρόγραμμα, χωρίς να εμφανίζονται ως συγγραφείς σε ορισμένες δημοσιεύσεις ή να συμμετέχουν ενεργά σε ορισμένα Επιστημονικά Συνέδρια.

Σχετικά με την αρτιότητα των τελικών εκθέσεων, 24 από τις 31 τελικές Εκθέσεις



Εικόνα 5. Συμμετοχή μεταπτυχιακών φοιτητών και υποψηφίων Διδακτόρων στο Πρόγραμμα και ποσοστό όσων ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους.

μπορούν να χαρακτηρισθούν από αρκετά μέχρι πολύ ικανοποιητικές (**Εικόνα 6**). Για 2 έργα δεν κατατέθηκε τελική Έκθεση και η Επιτροπή Ερευνών θα πρέπει να επιληφθεί του θέματος.

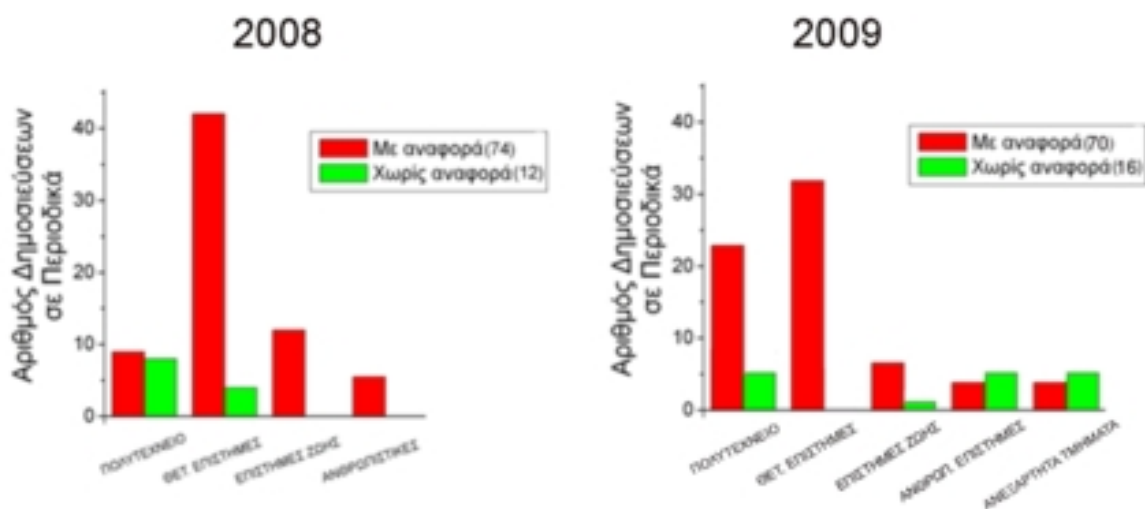


Εικόνα 6. Αριότητα Τελικών Εκθέσεων.

Η ελλιπής συμμόρφωση ορισμένων Επιστημονικών Υπευθύνων στις απαιτήσεις της Επιτροπής «Κ. Καραθεοδωρή» για τη συγγραφή των τελικών Εκθέσεων δεν μπορεί

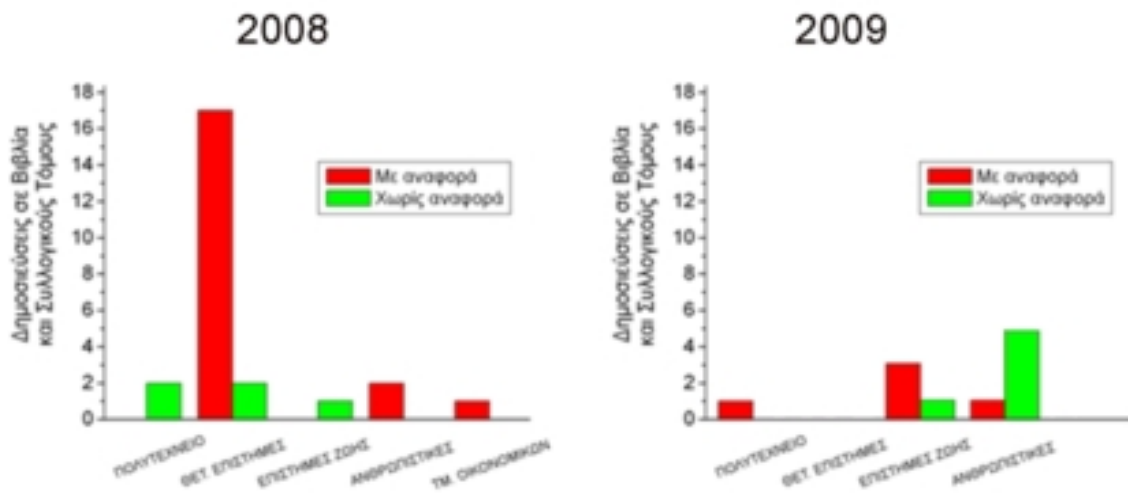
να δικαιολογηθεί από την έλλειψη σωστής ενημέρωσης. Οδηγίες για ορθή συμπλήρωση των ενδιαμέσων και τελικών εκθέσεων είχαν αποσταλεί στους ενδιαφερόμενους από τον Ιούλιο του 2012. Ωστόσο, διαπιστώνει κανείς μία βελτίωση στην ανταπόκριση των Επιστημονικών Υπευθύνων, συγκρίνοντας την αρτιότητα των Τελικών Εκθέσεων με εκείνη του 2008.

Στα παραδοτέα του Προγράμματος «Κ. Καραθεοδωρή-2009» συμπεριλαμβάνονται 86 δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές (**Εικόνα 7**). Πρέπει να σημειωθεί ότι 16 εξ αυτών δεν ανέφεραν ευχαριστίες προς το Πρόγραμμα, παρά τη συνάφειά τους με το φυσικό αντικείμενο των αντιστοιχών έργων.

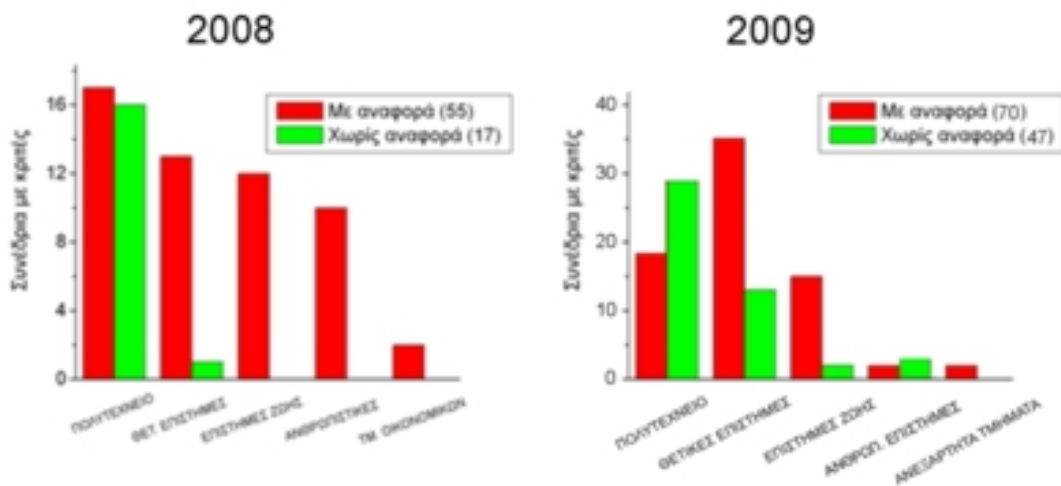


Εικόνα 7. Αριθμός δημοσιεύσεων σε περιοδικά με κριτές, που προέκυψε από την υλοποίηση του Προγράμματος «Κ. Καραθεοδωρή».

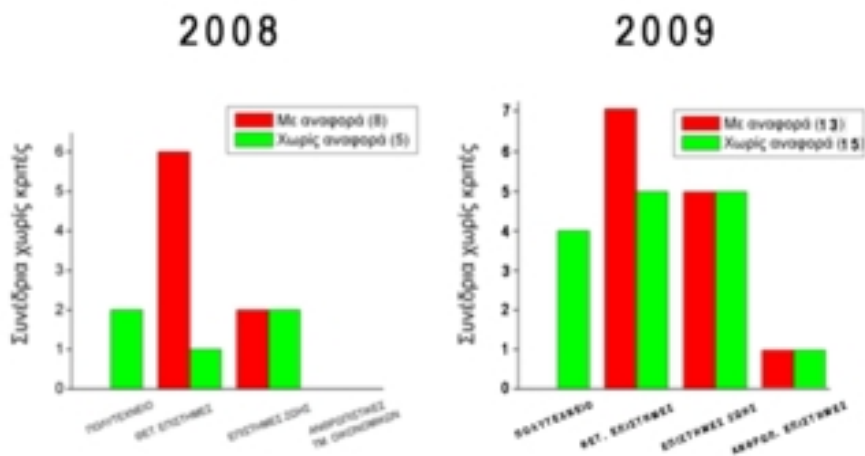
Στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος «Κ. Καραθεοδωρή» δημοσιεύθηκαν επίσης 11 εργασίες σε βιβλία ή συλλογικούς τόμους με κριτές (**Εικόνα 8**), καθώς και 20 άλλες δημοσιεύσεις (τεχνικές αναφορές κλπ.). Δεν έλειψαν, και εδώ, περιπτώσεις δημοσιεύσεων που δεν ανέφεραν ευχαριστίες προς το Πρόγραμμα «Κ. Καραθεοδωρή». Τέλος, στα παραδοτέα αναφέρονται 72 συμμετοχές σε Συνέδρια (υποβολή εργασιών με κρίση), καθώς και 13 συμμετοχές σε άλλα Συνέδρια (υποβολή εργασιών χωρίς κρίση) (**Εικόνες 9, 10**). Είναι χαρακτηριστικό ότι η συμμετοχή σε Συνέδρια έχει διπλασιασθεί σε σύγκριση με εκείνη του Προγράμματος «Κ. Καραθεοδωρή-2008».



Εικόνα 8. Αριθμός δημοσιεύσεων σε βιβλία και συλλογικούς τόμους, με κριτές



Εικόνα 9. Συμμετοχή σε Συνέδρια (υποβολή εργασιών με κρίση)



Εικόνα 10. Συμμετοχή σε άλλα Συνέδρια (υποβολή εργασιών χωρίς κρίση).

2. Οικονομικός Απολογισμός

Το Πρόγραμμα «Κ. Καραθεοδωρή-2009» παρουσίασε απορροφητικότητα 94%, η οποία ανέρχεται στη συνολική δαπάνη των 961.756,46 €. Στη δαπάνη αυτή θα πρέπει να προστεθεί το κόστος αξιολόγησης των προτάσεων που υποβλήθηκαν (17.500,00 €, αμοιβή κριτών), καθώς και το κόστος διοργάνωσης της Ημερίδας (200,00 €). Η κατανομή των 961.756,46 € στις επιμέρους δαπάνες του Προγράμματος δίνεται στην **Εικόνα 11**, από την οποία προκύπτει ότι 79,11% του ποσού που δαπανήθηκε αφορούσε στις υποτροφίες των συμμετεχόντων φοιτητών.



Εικόνα 11. Οικονομικός απολογισμός

3. Γενικά Σχόλια

Η αποτίμηση του Προγράμματος «Κ. Καραθεοδωρή» αναδεικνύει τη σημασία του προγράμματος στην ενίσχυση της επιστημονικής έρευνας και ειδικότερα της Βασικής Έρευνας που δεν τυγχάνει ιδιαίτερης κρατικής μέριμνας. Είναι ιδιαίτερως σημαντικό, ότι η συμμετοχή της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών διπλασιάστηκε, ενώ εκείνη του Πολυτεχνείου μειώθηκε περίπου στο ήμισυ, δεδομένου ότι το ερευνητικό αντικείμενο των Πολυτεχνικών Τμημάτων έχει συχνά εφαρμοσμένη κατεύθυνση και τυγχάνει άλλων δυνατοτήτων χρηματοδότησης. Κατ' ομολογία των Επιστημονικών Υπευθύνων, η χρηματοδότηση πολλών έργων δεν βοήθησε μόνο στην πραγματοποίηση αξιολογής έρευνας και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης, αλλά χρησίμευσε και ως εφαλτήριο για την προετοιμασία ανταγωνιστικών προτάσεων προς Εθνικούς χρηματοδοτικούς φορείς και την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς επίσης και στην ενδυνάμωση προηγούμενων συνεργασιών, την έναρξη μελέτης νέων ερευνητικών αντικειμένων και την επαγγελματική εξέλιξη. Είναι χαρακτηριστικό ότι το Πρόγραμμα «Κ.Καραθεοδωρή-2009), αν και χρηματοδοτούμενο κατά 25% λιγότερο από αντίστοιχα προγράμματα του Υπουργείου Παιδείας (π.χ. Πρόγραμμα Ηράκλειτος II), είχε 40% μεγαλύτερη απόδοση σε παραδοτέα, σε τοπικό επίπεδο (Διπλωματικές εργασίες, διδακτορικά, δημοσιεύσεις, συμμετοχή σε συνέδρια). Ταυτόχρονα, όμως, από την ανάλυση των δεδομένων αναδεικνύεται σειρά προβλημάτων που θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη κατά την επόμενη προκήρυξη, υλοποίηση και αξιολόγηση του προγράμματος. Μεταξύ άλλων, θα μπορούσε κανείς να σταθεί:

α) στην ανάγκη συνεχούς παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης των έργων, μέσω αξιολόγησης(στο μέσον του χρόνου υλοποίησης) των ενδιαμέσων εκθέσεων και

συστηματικής προβολής των ενδιάμεσων και τελικών αποτελεσμάτων των έργων (δημοσιεύσεις, επιστημονικές ανακοινώσεις, τεχνικές αναφορές κ.α) στον ιστότοπο της Επιτροπής Ερευνών

β) στην αποτροπή συμμετοχής μεγάλου αριθμού μεταπτυχιακών φοιτητών(θα μπορούσε να περιορισθεί σε 2) ή υποψηφίων διδασκόντων ανά υποέργο, η οποία δεν προάγει τον εκπαιδευτικό χαρακτήρα των έργων, ούτε την αποτελεσματική ικανοποίηση των ερευνητικών στόχων

γ) στην ανάγκη επιβολής κυρώσεων στους παραβαίνοντες τους όρους της προκήρυξης και επιβράβευσης σε όσους τηρούν τους κανόνες και υλοποιούν τους ερευνητικούς τους στόχους με συνέπεια και άριστα αποτελέσματα. Περίπου 50% των υποέργων ολοκληρώθηκαν μετά την επίσημη ημερομηνία λήξης, ενώ 30% των τελικών εκθέσεων είχαν μέτρια αρτιότητα και σε ορισμένες περιπτώσεις απαράδεκτη ποιότητα εμφάνισης και καθυστέρηση υποβολής. Ακατανόητη είναι, επίσης, η συνεχιζόμενη αμέλεια των ερευνητικών ομάδων να αναφέρουν στις δημοσιεύσεις τους ευχαριστίες προς το Πρόγραμμα «Καραθεοδωρή»

δ) στην αποτροπή φαινομένων «επιστημονικής υπεργολαβίας» (άλλοι υποβάλλουν την πρόταση και άλλοι την υλοποιούν). Ήταν δυσάρεστη η απουσία των Επιστημονικών Υπευθύνων από την Ημερίδα Αξιολόγησης και η παρουσίαση αρκετών υποέργων από «τρίτους».¹ Συνεκτιμώντας και οργανωτικές αστοχίες, προτείνεται η Ημερίδα να γίνει προσεχώς Διημερίδα, οι εργασίες της οποίας να πραγματοποιούνται σε ώρες πρωινές και να διατίθεται περισσότερος χρόνος παρουσίασης και απαντήσεων σε ερωτήσεις επιστημονικού και διαχειριστικού περιεχομένου.

Ο Πρόεδρος της Επιτροπής «Καραθεοδωρή»

Τα μέλη:

Καθ. Δημήτριος Καλπαξής

Καθ. Γ. Αγγελόπουλος

Καθ. Α. Ζεληλίδης

Καθ. Π. Μέγας

Καθ. Χ. Μπούρας

Καθ. Δ. Παπαϊωάννου

Καθ. Α. Ράλλη

¹Συμμετοχή στην Ημερίδα Παρουσίασης Αποτελεσμάτων του Προγράμματος Υποστήριξης της Βασικής Έρευνας «Κ. Καραθεοδωρή-2009».

ΚΩΔΙΚΟΣ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ	ΤΜΗΜΑ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ
C909	Βενέτης Ιωάννης	Οικονομικών Επιστημών	Ε.Υ.
C.920	Καμαριανός Ιωάννης	Παιδαγωγικό Δημ. Εκπαίδευσης	Ε.Υ.
C.901	Χατζηλυγερούδης Ιωάννης	Μηχ/κών Η/Υ	Ε.Υ.
C.917	Υφαντή Αμαλία	Επιστημών της Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	Ε.Υ.
C.919	Βασιλόπουλος Στέφανος	Παιδαγωγικό Δημ. Εκπαίδευσης	Ε.Υ.
C.918	Παπαγεωργίου Ιωάννα	Θεατρικών Σπουδών	Ε.Υ.
C.921	Βαμπούλης Επαμειν.	Φιλοσοφίας	-
C.922	Βαφέας Παναγιώτης	Γενικό	Μπακάλης Π. (Υπότροφος Ph.D)
C.923	Νικολακόπουλος Παντελής	Μηχανολόγων Μηχανικών	Ε.Υ.
C.924	Ξυπολιάς Παρασκευάς	Γεωλογίας	Ε.Υ.
C.898	Στείρος Στάθης	Πολιτικών Μηχανικών	Ε.Υ.
C.899	Πυργιώτη Ελευθερία	Ηλεκτρολόγων Μηχανολόγων	Ε.Υ.
C.900	Στυλιανάκης Βασίλειος	Ηλεκτρολόγων Μηχανολόγων	-
C.906	Σκαρλάτος Δημήτριος	Φυσικής	Ε.Υ.
C.907	Αργυρίου Αθανάσιος	Φυσικής	Ε.Υ.
C.915	Δόικου Αναστασία	Γενικό	-
C.905	Πουλόπουλος Παναγ.	Επιστ. Υλικών	Ε.Υ.
C.897	Τσιτσιλιάνης Κων/νος	Χημικών Μηχανικών	Ε.Υ.
C.908	Καραπαναγιώτη Χρυσή	Χημείας	Ε.Υ.
C.916	Μπεκατώρου Αργυρώ	Χημείας	Ε.Υ.
C.910	Φουστέρης Εμμανουήλ	Φαρμακευτικής	Ε.Υ.
C.912	Καλλία-Ραυτοπούλου Σ.	Ιατρικής	Δραίνας Δ. (Συνεργάτης)
C.896	Γεωργόπουλος Νεοκλής	Ιατρικής	Κόικα Βίκυ (Συνεργάτης)
C.911	Πασματζή Ευσταθία	Ιατρικής	Ρόδη Μαρία (Υπότροφος Msc)
C.914	Όρκουλα Μαλβίνα	Φαρμακευτικής	Ε.Υ.
C.894	Ανθρακόπουλος Μιχάλης	Ιατρικής	-

C.895	Γώγος Χαράλαμπος	Ιατρικής	Ε.Υ.
C.913	Γεωργακόπουλος Κων/νος	Ιατρικής	-
C.902	Γιομπρές Παναγιώτης	Βιολογίας	Φαναριώτη Ελένη (Υπότροφος Ph.D)
C.903	Ματσώκης Νικόλαος	Βιολογίας	Μούρτζη Θεοδώρα (Υπότροφος Msc)
C.904	Φραγκοπούλου Αικατερίνη	Βιολογίας	Ε.Υ.